

Plaatselijke aanduiding bouwhistoriemonument

Lange Hezelstraat 27, 29/ Hessenberg 35a

Aanwijzingsbesluit

n.t.b

ID-code

2777

Redegevende omschrijving van het bouwhistoriemonument

KORTE BOUWGESCHIEDENIS

De Lange Hezelstraat is al eeuwenlang een belangrijke uitvalsweg. Het volgt het tracé van de Romeinse weg die tussen de legerbasis op de Hunnerberg en de grafvelden in het lager gelegen westen lagen. Westelijk van de grafvelden ontwikkelde zich in de eerste eeuw na Christus een nieuwe Romeinse nederzetting die in 104 de naam Ulpia Noviomagus Batavorum kreeg. Rond 270-280 was deze nederzetting weer verlaten. De vermelding van de straatnaam komt voor het eerst vorm in 1310: *'Hese straet, lopend naar het dorp Hees'*. Sinds de middeleeuwen vormt het één van de centrale Nijmeegse straten, onderdeel van de centrale as met veel grote koopmanshuizen. In de zij- en achterstraten lagen verschillende kloosters. Veel panden in de straat zijn honderden jaren oud en gesitueerd op smalle, diepe percelen. Vanaf ongeveer 1880 werd de Lange Hezelstraat een winkelstraat. Vanwege de Romeinse oorsprong wordt zij daarom de oudste winkelstraat van Nederland genoemd.

Lange Hezelstraat 29 heeft een winkel op de begane grond en daarboven appartementen. Het deelt de kelder met nr. 27. In 1998 is nr. 29 verbouwd waarbij het pand met uitzondering van de kelder, voorgevel en kap, vrijwel geheel is vernieuwd. Ook de winkelpui is tijdens deze verbouwing geplaatst. De kap (een eenvoudig A-spant) is machinaal vervaardigd en dateert daarmee vermoedelijk uit het begin van de 20ste eeuw. Hessenberg 35a is toegankelijk vanuit de gezamenlijke toegang. Deze bevindt zich op Hessenberg 35 (achterzijde Lange Hezelstraat 27).

OMSCHRIJVING VAN HET BOUWHISTORISCH MONUMENT

Het pand is gelegen in de zuidelijke gevelwand van de Lange Hezelstraat op een diep en smal, rechthoekig perceel. Het pand heeft een rechthoekige opzet met een kelder, twee bouwlagen en afsluitend een zolder onder een zadeldak met aan de Lange Hezelstraat een dakschild. In het pand is een winkel gevestigd met daarboven appartementen. De winkelruimte beslaat de begane grond van nr. 27 en nr. 29. Ook de kelder van het pand is verbonden met nr. 27. Een bezoek aan het pand was alleen mogelijk voor het appartement op zolder. Deze beschrijving is daarom gebaseerd op het bouwhistorisch rapport uit 2002 en bezichtiging vanuit openbaar gebied (voorzijde). De historische parcellering is bewaard gebleven. Naar verwachting heeft de muur tussen nr. 27 en nr. 29 bouwhistorische waarde.

Exterieur

Het pand heeft een eenvoudige witgepleisterde lijstgevel en bestaat uit twee vensterassen. De winkelpui dateert uit 1998. Op de eerste verdieping zijn twee recent geplaatste stolpramen met bovenlicht geplaatst in een kozijn voorzien van een geprofileerde omlijsting van pleisterwerk met rocailles. Op de tweede verdieping zijn twee draairamen aanwezig. De achtergevel aan de Hessenberg betreft een gepleisterde tuitgevel. De oude muurankers bevinden zich ter hoogte van de verdiepingsvloeren. De gevelindeling is recent.

Vervolgvel

1

Interieur

Het interieur is niet bezocht. De beschrijving van de kap is op basis van de bouwhistorische verkenning van Wijnand Bloemink en Peter Boer uit 2002. De kap betreft een eiken gebintkap, opgebouwd uit drie dekbalkgebinten met kromme stijlen. De gespannen hebben vierkante eiken sporen en hoog in de top korte haanhoutjes. De kap had klaarblijkelijk voor restauratie een vliveringzolder, waarvan enkele kinderbinten zijn blijven liggen. De telmerken zijn gehakt. Op basis hiervan wordt de kap gedateerd in de zeventiende eeuw.

Kelder

De kelder is niet bezocht. Deze beschrijving is gebaseerd op de bouwhistorische verkenning van Wijnand Bloemink en Peter Boer uit 2002. Het keldercomplex is ruimtelijk zeer gecompliceerd, met name van het rechterpand. Aan de straat is de kelder hier tweebeukig met twee tongewelven haaks op de straat en een grote gordelboog daartussen. Rechtsvoor is een dichtgezette keldertoegang vanaf de straat. In de rechter zijmuur noteerden we een lagenmaat van 10L = 69 cm. Achter deze tweebeukige kelder loopt het linkerdeel door, rechts is geen kelder meer. Dit gedeelte ligt ongeveer in het midden van het perceel, in de diepte gezien. In het laatste stuk, aan de Hessenberg is geen gewelf meer, maar een betonnen dek. Het middendeel is van dit achterdeel gescheiden door middel van een muur met daarin een enorme gemetselde boog. Dit achterdeel heeft ook niet de volle breedte van het perceel. Aan de voorzijde loopt nu een gemetselde trap dood op het beton. Vóór 1998 was hij klaarblijkelijk nog in gebruik. Naast de trap zijn twee gemetselde bakken, mogelijk pekelpakken. De vloerniveaus van de kelders lopen in dit huis duidelijk af naar de Lange Hezelstraat. In de achtergevel maten we 10L = 68 cm. De kelder onder het linker huis is regelmatig. Het bestaat uit een voor- en achterdeel gescheiden door een muurtje, met normale tongewelven. Aan de Hezelstraat heeft de kelder een tegengewelfje, waarin oorspronkelijk twee toegangen vanaf de straat waren, nu met beton dichtgezet. In de voorkelder zijn stenen van 24 x 11,5 x 4,5/5 cm gemeten. De kelders onder beide huizen zijn aan de achterzijde met elkaar verbonden en ook vanaf de Hessenberg onder nummer 35A toegankelijk.

WAARDERING

Het pand heeft bouwhistorische waarden vanwege de eikenhouten kapconstructie en kelder die vermoedelijk uit de 17de eeuw of eerder dateert. Daarnaast wordt vermoed dat de voorgevel, achtergevel en gedeelde muren ook bouwhistorische waarden bevatten. Ook de voorgevel is vermoedelijk van bouwhistorische waarde. Verder heeft het pand structuurwaarde vanwege de historische parcellering en de positie van de bouwmuren.

Vervolgvel

2

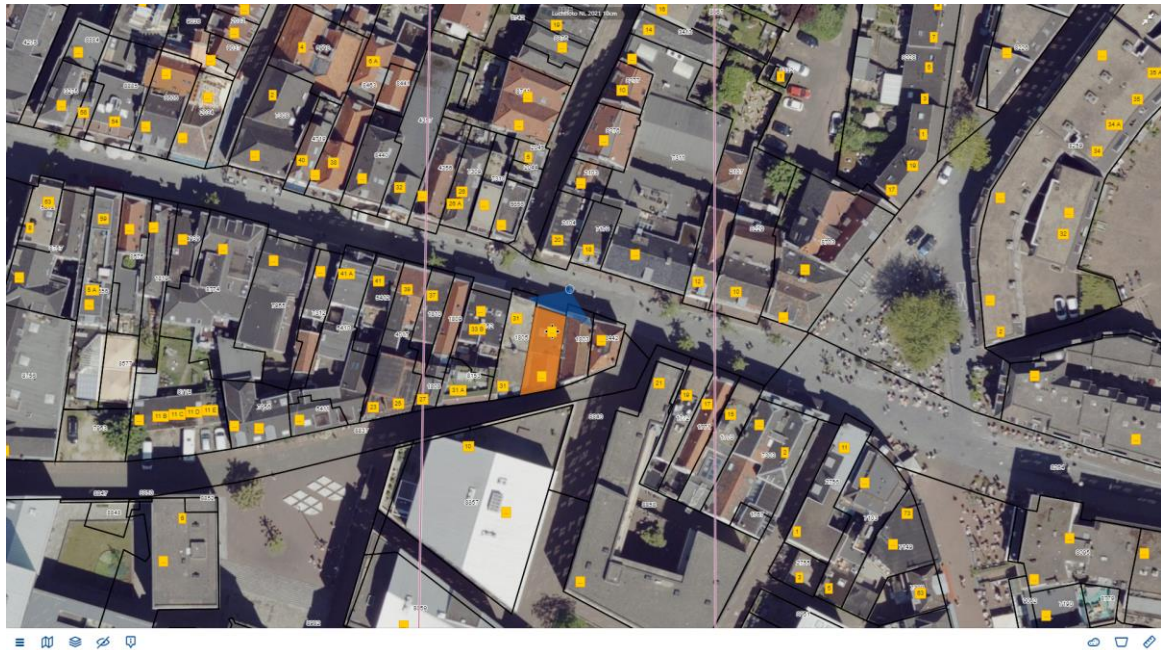
Bronnen:

- Wijnand Bloemink en Peter Boer, Bouwhistorische verkenning Lange Hezelstraat 27-29/Hessenberg 35a, 2002.
- Kadastrale minuut gemeente Nijmegen
- Beeldbank Regionaal Archief Nijmegen

Kadastrale tenaamstelling	23 Januari 2023
Kadastrale aanduiding	NMG00
Gemeente:	Nijmegen
Sectie:	C
Nummer(s):	7682

foto's op vervolgblad

Vervolgvel
3

Bestaande perceelgrootte (Streetsmart)

Vervolgvel

4

De voorgevel (rechts)

Vervolgvel
5

Situatie aan de Hessenberg met als tweede pand van rechts Hessenberg 35a.

Vervolgvel
6

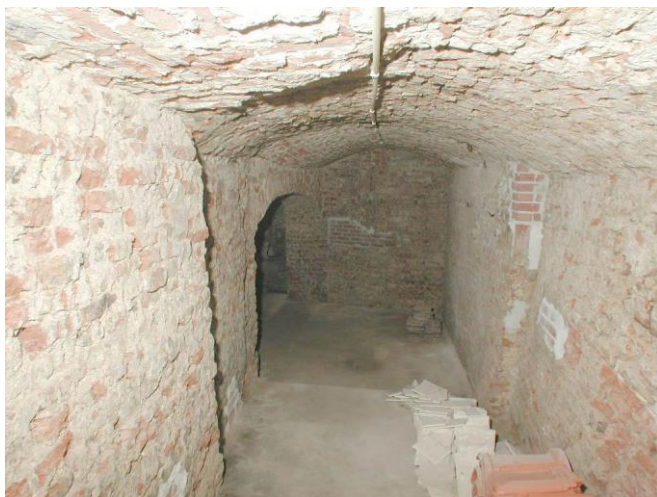
De gepleisterde gevel van Hessenberg 35a. De invullingen zijn recent geplaatst. De muurankers geven de hoogte van de verdiepingvloeren aan.

Vervolgvel
7

Foto's kelder uit bouwhistorisch rapport 2002

Vervolgvel
8

Vervolgvel
9

